

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 25 (1518) 1986 m. birželio 26 d.

Melbourne

XXXI METAI

Atominės jėgainės rusina Lietuvą

ČERNOBYL, IGNALINA IR KOLONIZACIJA RUSAIS

Černobyl branduolinės jėgainės avarija parodė Sovietijos ir viso pasaulio gyventojams taip labai išgarsintos Sovietų "priešakinės technikos" trūkumus, o taip pat ir jų medicinos, socialinio aprūpinimo, organizacijos silpnąsias puses. Avarijos metu nukentėjo dešimtys, o gal tiksliau, šimtai tūkstančių gyventojų ne tik sovietinėje Ukrainoje, bet ir kitose sovietinėse respublikose, ypač Gudijoje, Lietuvoje, Lenkijoje. Ateitis gal būt parodys dar didesnę aukų skaičių ir šiaurės bei vakarų Europoje, kur vėjas atnešė radioaktyvias medžiagas.

Nors Sovietų informacijos šaltiniai šiuo reikalu yra labai šykštūs bei tendencingi, bet ir jų informacijos nėra džiuginančios: nelaimė tokia didelė, kad jos negali nuslėpti net geriausi jų propagandistų kadrai. Partijos vadai skelbia vardus ir pavardes "didvyrių", kurie atliko degazavimo darbus ir peikia asmenis, kurie vengia eiti dirbti į radioaktyviomis medžiagomis apkrėstas sritis, prilygindami juos karo meto dezertyrams. Visoje spaudoje skelbiami pranešimai apie darbininkų mitingus fabrikuose, įstaigose, statybose, kol chozuose. Jų metu darbo žmonės aukoja dalį savo uždarbio nukentėjusiems paremti. Tuo tarpu apsiribojama poros dienų uždarbiu; gaunantieji premijas, jas skiria "Černobyl fondui". Turi aukoti ir labai mažas pensijas gaunantieji. Visuose bankuose atidaryta specialiai šiam reikalui sąskaita Nr. 904.

Kiek Černobyl avarija palietė Lietuvą? Šiandieną jau turime daugiau autentiškų žinių bei liudijimų, nors dar nepilnų ir nevisiškai patikrintų. Radioaktyvių medžiagų banga yra gerokai palietusi Lietuvą ir Suvalkų trikampį. Minimos stipriau paliestos Vilniaus, Panevėžio, Žemaitijos, Lietuvos pajūrio, Punsko - Seinų vietovės. Specialūs pareigūnai tam tikrais prietaisais matuoja radioaktyvumą. Tačiau pagalba labai maža; trūksta specialistų gydytojų, mediciniško personalo ir vaistų. Viename laiške iš Punsko rašoma, kad nesą galima gauti ir taip labai reikalingų jodo tablečių.

Bet viena bėda - ne bėda. Atsiranda daugiau rūpesčių. Po Černobyl avarijos turėjo būti evakuota daugybė gyventojų, perkelti juos į saugesnes vietas. Tam tikras jų kontingentas buvęs paskirtas ir Lietuvai. Evakuotųjų skai-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis

Čikagoje

čius Lietuvai galys siekti šimtus — tūkstančius, jeigu ne daugiau. Vien Panevėžio ligoninėje esą jau gydoma 300 radioaktyvumo paliestų asmenų. Daugybė atvežtų rusų bei ukrainiečių esą patalpinti neseniai pastatytuose daugiabučiuose namuose, nors jie dar nevisiškai įrengti. Šia proga pastebėtina, kad okup. Lietuvoje tebesiaučia didžiulė butų krizė. Jų reikalingi vietos gyventojai, užsirašę į eilę, jų laukia daugelį metų. Ir štai dabar jų "sapnuoti" butai atitenka nelauktiems svečiams.

Bet priimti į savo pastogę nukentėjusių yra žmogiška - krikščioniška ir gal nieko baisaus nebūtų, jeigu praėjus pavojui, jie vėl sugrįžtų į savo namus. Bet Lietuvos gyventojai čia įžiūri didesnę pavojų. Esą ir pokario metais į Lietuvą buvo gabenami rusai "specialistai", "administratoriai", net darbininkai tik "laikiniai", tik kad "padėtų atsikurti sunaikintam kraštui". Taip ir buvo oficialiai skel-

biama. Tačiau iš tiesų tai tebuvo, Lenino žodžiais parafrazuojant, "opiomas Lietuvos liaudžiai apgauti". Iš tiesų visi tie rusai ir kitų slavų tautybių žmonės buvo atvežami į Lietuvą kolonizacijos tikslais. Jie čia ir nuolatos pasiliko.

Antroji didelė kolonizacijos rusais banga buvo truputį vėliau, kai Lietuvoje buvo kuriamos dažniausia jokių žaliavų ir pirkėjų neturinčios, taigi nenaudingos pramonės (Nukelta į 2 psl.)

MASKVOJ PRAŠĖ IŠIAISVINTI BALĮ GAJAUSKĄ

Maskvoje lankėsi britų parlamentų delegacija su Didžiosios Britanijos ministro pirm. pavaduotoju lordu Whitelaw. Delegacijai išvykstant į Maskvą Baltų Tarybos Londone atstovai aplankė lordą Whitelaw, kurį supažindino su dabartine padėtimi Pabaltijo kraštuose ir žmogaus teisių pažeidimais. Jam buvo įteiktas pabaltiečių raštas, kuriame pristatomi trys pabaltiečiai sąžinės belaisviai, po vieną iš kiekvieno krašto, prašant britų paramos, kad jie būtų išlaisvinti. Lietuviai pristatė B. Gajauską. Britam įteiktame rašte buvo taip pat suminėti žmonių santykiavimo srityje sovietų vykdomi trūkumai. Britų vice ministras pirmininkas labai draugiškai priėmė pabaltiečių delegaciją. LRTV

LIETUVIAI PASAULYJE

— Mirė gen. Vladas Mieželis birželio 4 d. - paskutinis Lietuvos generolas. Jis mirė neilgai pasirgęs Sun City Arizonoje. Šv. Klemenso bažnyčioje laidotuvių pamaldas aukėjo kun. Romanas Klumbys. Velionis buvo gimęs 1894. XI. 26 Jakštų kaime, Utenos apskrityje. Studijavo karo mokykloje Maskvoje ir teisę Kaune, gaudamas teisininko diplomą 1926 m. Nuo 1922 m. tarnavo Lietuvos kariuomenės teisme įvairiose pareigose iki karinio teisėjo Vyriausiam Tribunole, 1938 m. buvo pakeltas į brigados generolus. Dirbo visuomeninėse pareigose tiek Vokietijoje, tiek persikėlęs į Ameriką, bendradarbiavo spaudoje, nuolatinis Lietuvių Enciklopedijos bendradarbis. Nuliūdime liko žmona Ona, sūnūs Raimondas ir Aras.

— Amerikos lietuvių kolonijoje jau antrą kartą koncertavo iš Olandijos atvykęs olandų sukurtas lietuvių liaudies ansamblis "Daina". Čikagoje surengtame koncerte ansamblis lietuviškai atliko lietuvių liaudies dainų pynę, dainas sujungdamas su patriotiniais partizanų pasakojimais. Šią olandų grupę lietuviškai dainuoti paskatino Olandijoje gyvenęs lietuvis žurnalistas Izaokas Kaplanas. Greitu lai ku pramokė lietuviškai dainuoti ir pamilė Lietuvą, jaunieji olandai dabar jau ir tarptautinėje plotmėje garsina lietuvių dainas. Septynių asmenų ansamblis jau yra surengęs koncertus įvairiuose Europos ir Jungtinių Amerikos Valstybių miestuose.

— Čilėje jau virš 40 metų gyvena ir dirba lietuvis salezietis kunigas Mečys Pusčius. Jis 30 metų kapelionavo Punta Arenas apskrities ligoninėje, drauge būdamas misionierium jaunimo, darbininkų ir vargšų tarpe. Kun. Pusčius yra kilęs nuo Šiaulių ir dabar sulaukė 78 metų amžiaus.

— Popiežius Jonas Paulius II gegužės 31 d. pakvietė Vilniaus arkivyskupijos valdytoją prelatą Algirdą Gutauską drauge aukoti šv. Mišias Vatikano koplyčioje. Po Mišių Popiežius pasikalbėjo su prelatu Gutausku įvairiais Vilniaus arkivyskupijos ir Lietuvos katalikų klausimais. Pabaigoje šv. Tėvas net lietuviškai kalbėdamas prašė perduoti jo linkėjimus ir apaštalinį palaiminimą "brangiems Lietuvos katalikams". Rusijos okupacinė valdžia prelatą Gutauską buvo išleidusi dalyvauti Europos vyskupų konferencijų sekretorių metiniam suvažiavime, kuris vyko Maltos saloje gegužės 22-25 dienomis. Prelatą Gutauską lydėjo kunigas Tadas Kondrusevičius.

— Jungtinių Amerikos Valstybių Katalikų Vyskupu konferencijos biuletenis praneša Amerikos katalikams apie krikščionybės jubiliejaus minėjimo Lietuvoje rengiamuosius darbus, minėjimas vyks Vilniuje 1987 m. birželio 28 d., o Vašingtone birželio irgi tą pačią dieną, Romoje su Popiežium birželio 14 dieną.

LIETUVAITĖS PRIE ŠVENTO STEPONO KATEDROS

Brisbanės katalikų savaitraštis "The Catholic Leader" birželio 22 d. laidoje įdėjo šią nuotrauką ir rašo: Dieve, pažvelk į mūsų žmones, šiandieną einančius skausmingą Kryžiaus kelią! Brisbanės Pabaltiečių bendruomenė meldėsi už savo tautų prisikėlimą pamaldose šv. Stepono katedroje, minint Pabaltijo tautų deportacijų dieną, prieš 46 metus praradus Pabaltijo valstybių laisvę, Rusijai jas okupavus. Iš kairės Dalė Stankūnaitė, Karen Butkutė, Monika Stankūnaitė ir su Lietuvos vėliava Paulius Stankūnas.

Atominės jėgainės rusina Lietuvą

(Atkelta iš 1 puslapio)

nės įmonės. Jų statybai taip pat buvo atgabenti rusai, o pastačius įmones, jau likdavo jų administraciniais ar darbininkais. Jiems pirmoje eilėje buvo statomi bei įruošiami butai, kad galėtų atsikviesti iš Rusijos savo šeimos narius. Ryškus pavyzdys - kai kurios Vilniaus, Mažeikių naftos, Akmenės cemento ir kitos įmonės. Prie naujai pastatytų fabrikų išaugo miestai jau su dominuojančių rusų ir kitų slavų - kolonistų gyventojais.

Arba vėl. Apie 40 km į šiaurės rytus nuo Ignalinos, prie Visagino ežero, pietinėje Drūkšių ežero pakrantėje, 1975 m. Maskvos patvarkymu pradėta statyti branduolinė elektrinė. Šiam reikalui paskirta keli šimtai hektarų žemės ploto, įskaitant labai gražų mišką, kuris beatodairiškai iškirstas. Pirmiausia buvo pradėta kurti gyvenvietė, pavadinta Sniečkaus vardu. Apie ją daugiau žinių yra pateikęs dr. Jurgis Gimbutas "Lietuvių Enciklopedijos" II papildytame tome, 216 - 217 psl. Pagal minėtas žinias, atominė elektrinė turėtų būti su 4 branduoliniomis reaktoriais, po 1,5 mil. kw galios. Labai galimas dalykas, kad tai būtų pati didžiausia pasaulyje atominė jėgainė. 1983 m. išbandymui buvo paleistas pirmasis blokas. 1985 m. turėjo būti paleistas II blokas, o visą statybą baigti numatyta 1990 m. Reikalingos turbinos ir kiti įrenginiai buvo gaminami Charkove, Sverdlovske, Maskvoje ir kitur Rusijoje. Projektavimo viršininkas A. Akutin, jėgainės direktorius K. Zacharov, jo pavaduotojas Ivan Soldatov. Elektrinės pajėgumas labai didelis, Lietuvai ji aiškiai perdidelė. Jos teikiama energija įjungiamą į visos Rusijos energijos sistemą. Jėgainę ir Sniečkaus miestą statė 40 tautybių darbininkai, žinoma, daugiausia jų tarpe buvo rusų. Ir jėgainę pastačius jie čia pasilieka gyventi. 1983 m. Sniečkaus mieste buvo 15.000 gyv., dabar, greičiausia, miestas bus pasiekęs 20.000. Lietuvių jų skaičiuje mažai tebėra. Taigi galima sakyti, kad tai Lietuvos miestas be lietuvių.

Ignalinos jėgainė pastatyta pagal tuos pačius planus, kaip buvo įruošta Černobyl jėgainė. Sovietinėje spaudoje buvo skelbiama, kad nuo jos kyla didelė tarša, nesą vėsinimo bokštų radioaktyviam vandeniui, tai karštas vanduo galys išlieti į didžiulį Drūkšių ežerą. Černobyl jėgainės avarija parodė, kokį didelį pavojų gali Lietuvai atnešti Ignalinos jėgainės galima avarija. Tokiu atveju kažin kiek Lietuvoje beliktų gyvų ir sveikų

žmonių.

Ignalinos rajone įkurdintas Sniečkaus miestas ir jėgainė gerokai surusino apylinkes. Tais pačiais LE duomenimis, jei 1970 m. rajone rusai sudarė 9% gyventojų, tai 1979 m. jų buvo jau 19,7%, o per tą laiką rajono lietuvių skaičius

nuo 79% nukrito iki 64,3%.

Taigi branduolinės jėgainės Lietuvai labai didelis pavojus. Jau dabar jos neša kolonizaciją rusais, galimas ligas. O ateityje gali tekti už teikiamą jų energiją sumokėti dar didesnę - tautos gyvybės kainą.

Melbourno Parapijos chorui 25 metai

Rašo Kazimieras Mioldažys

Parapijos choro užuomazga įvyko 1961 metais gegužės paskutinį sekmadienį Parapijos Namuose Kensingtone. Per visą mėnesį šeštadienių vakarais čia rinkdavosi daug balsingų vyrų ir moterų. Kun. Pr. Vaseris iškėlė mintį, kad tas gražus giedojimas nesibaigtų gegužinėmis pamaldomis, bet persikeltų į bažnyčią, kur lietuviška giesmė keltų visų širdis arčiau Dievo. Organizuoti ėmėsi energingas Juozas Skimbirauskas. Chorui vadovauti buvo pakviestas ką tik iš Anglijos atvykęs Jonas Juška.

Parapijos choras nuo įsisteigimo dienos kiekvieną sekmadienį gieda šv. Jono bažnyčioje East Melbourne per lietuviškas pamaldas. Šalia lietuviškų giesmių choras išmoko šv. Cecilijos Mišias lotyniškai. Tai buvo choro pasididžiavimas. Pamaldų metu J. Juška grodavo vargonais, o P. Morkūnas diriguodavo. Choras pasiruošė ir lietuviškai dainai - buvo ruošiami koncertai.

J. Juška iš choro pasitraukė 1964 m. pradžioje. Tada choro vadovavimą perėmė Petras Morkūnas ir su mažomis pertraukomis vadovauja iki šios dienos. Vargonais grojo Danutė Jokūbauskaitė. Jai išvykus į užsienį, vargonais grojo Rita Tamošiūnaitė. Kai D. Jokūbauskaitė ištekėjo, vargonais groti perėmė Zita Prašmutaitė, kuri groja iki šios dienos. Kartais ją pavaduoja jos sesutė Birutė Prašmutaitė ir Virginija Bruožytė.

Petrui Morkūnui vadovaujant, Parapijos choras plėtė giesmių repertuarą ir retkarčiais vykdavo pamaldoms į kitas vietas. Parapijos choras giedojo Geelonge, Moe, Morwell, Sale, Morningtone. Kai choras giedodavo australų pamaldose - Dandenong, Ringwood, Woodend, Moonee Ponds, tai tik vieną kitą giesmę giedodavo lietuviškai, o visas kitas giesmes giedodavo lotyniškai.

Parapijos choras giedodavo visų tautinių švenčių minėjimuose, laidotuvėse, vestuvėse.

Per ALK Federacijos suvažiavimą Adelaidėje 1969 m. Parapijos choras giedojo iškilmingų pamaldų metu, o po to atliko Religinį kon-

certą. Per visas AL Dienas Melbourne Parapijos choras giedodavo per iškilmingas pamaldas ir 1974 per LD Adelaidėje. 1975 m. lapkričio mėn. 22-23 d.d. Parapijos choras lankėsi Hobarte. Šeštadienio vakare buvo atliktas koncertas. Be choro dainų programoje dalyvavo pianistė Z. Prašmutaitė, kur ji skambino solo, akompanavo choro ir solisto Jurgio Rubo dainoms. Virginija Bruožytė 11 metų ir jos broliukas Arūnas 9 metų savo duetais sužavėjo žiūrovus, kad net du kartu buvo iškviesti pakartojimui. Sekančią dieną, sekmadienį, choras giedojo per lietuviškas pamaldas, o po pamaldų buvo atliktas Religinis koncertas su 18 giesmių.

Petrui Morkūnui du kartu išvykus į užjūrius, chorui vadovavo Birutė Prašmutaitė. Kai D. Levickienė dėl šeimos pareigų pasitraukė iš Dainos Sambūrio, Birutė Prašmutaitė buvo pakviesta Dainos Sambūrio dirigente.

Kad Parapijos choro gražus giedojimas nebūtų užmirštas, buvo išleista lietuvišku giesmių plokštelė "Garbė Tau, Viešpatie". Viršelį su lietuviškais ornamentais paruošė Albinas Savickas.

Per Šv. Kazimiero 500 metų mirties paminėjimą Parapijos choras vėl buvo nuvykęs į Adelaidę 1984 m. kovo mėn. 10-11 dienomis. Ten kartu su Adelaidės Šv. Kazimiero choru atliko Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimą. Kovo mėn. 18 d. Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimą Parapijos choras išpildė Geelonge.

Per 25 metų laikotarpį amžinąbėn yra iškeliavę šie Parapijos choro choristai: J. Babkaitis, B. Petračiūsis, Maršalkienė, V. Mačiulaitis, A. Verbyla, Br. Vingrys ir J. Sikors kienė.

Rytų Vokietijoje veikiančios evangelikų Šv. Rašto sąjungos direktorė Karin Weber praneša, kad šiemet Rytų Vokietijoje yra numa toma išleisti 63 tūkstančius egzempliorių Šv. Rašto. Toks skaičius - direktorės įsitikinimu - toli gražu nėra pakankamas, nes Šv. Rašto knygų poreikavimas yra nuo trijų iki penkių kartų didesnis. Ypač jaunimo tarpe susidomėjimas Šv. Raštu Rytų Vokietijoje nuolat auga. Pastarųjų dešimties metų laikotarpyje kasmet buvo išleidžiama 44 tūkstančiai egzempliorių pilno Šv. Rašto ir 37 tūkstančiai Naujojo Testamento. Vienoje leidykloje, kuri paprastai neužsiima Šv. Rašto spausdinimu, 55 egzempliorių tiražu buvo išleistas naujai peržiūrėtas Liuterio Biblijos leidimas. Jis ir šiuo metu yra gaunamas knygų parduotuvėse.

įvykiai

● **Canberra.** Prie Pietų Afrikos ambasados vyko demonstracija. Viena mergina perlipo per tvorą ir daužė ambasados langus. Tada išėjęs vienas diplomatas chuliganė su šluota nuvijo, uždrozdamas jai per nugarą. Tuoj reagavo senatorius Evans, einąs užsienio reikalų ministerio pareigas ir tam diplomatai įsakė per 10 dienų išvykti iš Australijos. Pagal tą ministrą, jei chuliganas daužo langus, nevalia jį mušti, tegul daužo langus, kol jam atsibos.

● **Melbourne** vėl pašto streikas, kai pašto vadovybė nemokėjo dviem tinginiam algas. Streikuoja 3.500 laišku skirstytojų ir išvežtotojų unija. Tarnautojams tai geros atostogos, nereikia dirbti, o už streiką paštas turės mokėti algas, jei nemokės, tai dar toliau streikuos, kaip toj pasakoj be galo.

● **Australijos** žydų vykdomasis tarybos pirmininkas tūlas L. Caplan skelbia, kad lapkričio gale Popiežiui apsilankius Australijoje, prašys, kad Vatikanas pagaliau imtų ir pripažintų Izraelio valstybę.

● **Žydų** nauja auka Amerikoje. "The Australian" VI. 23 skelbia, kad JAV pilietybę Filadelfijos teis mas atėmė lietuviui Juozui Kungui, apie 70 metų amžiaus, kuris į Ameriką atvyko 1948 m. ir po 6 metų gavo JAV pilietybę. Žydai jį kaltina, kad naciams užėjus 1941 m. jis padėjęs 2.000 žydų naikinti Kėdainiuose. Jis dabar gyvena Clifton, New Jersey. Vietinis teismas jam pilietybę paliko, bet žydams nesiliaujant, Filadelfijos teis mas JAV pilietybę atėmė. Dabar laukia Vyriausiojo Teismo sprendimo, jei ir tas teismas atims JAV pilietybę, tada Amerikos valdžia Juozą Kungį išvays iš krašto ir galės žydai jį pasiimti.

● **Stockholmas.** Reuterio žinių agentūra praneša: dėl Černobyl atominės katastrofos būtų pavojinga valgyti pagautas žuvis vidurio ir rytų Švedijoje. Tyrimams paimtas vanduo iš tų ežerų rodo apie šimtą kartų pakilusią radiaciją. Norvegijos valdžia patarė savo gyventojams nevalgyti žuvis iš kairių radiacijos paliestų sričių, o Švedijos biologai praneša, kad valdžia turėtų uždrausti valgyti žuvis iš 20.000 Švedijos ežerų. Toks uždraudimas labai paliestų vietinę ekonomiką.

● **Suva.** Sovietų valdžios atstovai tariasi su Fiji salos ministru pirmininku gauti žvejojimo teisių aplinkinėse salose ir uostą taisyti savo gendančius laivus. Sovietai jau anksčiau gavo bazę Pietų Pacifike Kiribati saloje, o Vanuatu sala jau užmezgė diplomatinis ryšius su Maskvos globotinė Libija, Vietnamu ir Kuba. Taip sovietai per Pacifiko salų bazes artėja vis arčiau Australijos. Sovietai jau 1980 m. norėjo Tasmanijoje Hobarto uoste įrengti savo bazę - plaukiojantį doką, bet smarkia Pabaltiečių akcija tuometinis ministeris pirmininkas Mr. Fraser prieš pačius rinkimus spalio mėnesį sovietam uždraudė įkelti koją, kai tuo metu Tasmanijos premjeras Mr. Lowe jau tarėsi Maskvoje sovietus įsileisti.

● **Amerikos Balso** radijo pranešimu iš Vašingtono, kad dėl Černobyl atominės katastrofos Vakarų Vokietijos ūkininkai turėjo \$ 2.200 milijonų nuostolių, kai radiacija užteršė augmeniją.

● **Viktorijos** 40.000 gailėstingų jų seserų pagaliau gavo gerą algų pakėlimą savaitei nuo \$ 15 iki \$ 150 pagal klasifikaciją, bet kai kurios vyresnės gailėstingosios seserys gaus iki \$ 241 savaitinio priedo. Algų pakėlimo dabar reikalauja ir kiti ligoninių patarnautojai Kils kainos ir privatinėse ligoninėse.

TĒVĪSKĒS AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

T E V I Š K E S A I D A I

PARTIZANŲ ATMINIMUI

Partizanų dainas, kurias buvome išmokę dainuoti tremtinių stovyklose Vokietijoje, jau beveik užmiršome. Jų nebegirdėti nei mūsų chorų koncertuose, nei minėjimuose jau nebeminimi partizanai, o tačiau pokario metais per išsilaus dešimtmetį Lietuvoje vyko išverminis ir kruvinos kovos prieš sovietinį okupantą. Kiekvieno partizano didžiausia svajonė buvo išvysti vėl laisvą ir nepriklausomą Lietuvą, bet jie negavo jokios net nei mažiausios pagalbos iš Vakarų pasaulio. Apie 50.000 partizanų, drąsių lietuvių patriotų žuvo nuo bolševikų okupantų, kiti buvo įkalinti, nukankinti ar išvežti į Sibirą sunkiems katorgos darbams.

Partizanai įvairiai buvo vadunami. Žemaičiuose buvo populiarūs Vanagai, Suvalkijoje Miško broliai. Vėliau priimtas bendras pavadinimas - Laisvės kovotojai, kokiais jie iš tikro ir buvo. Jais galėjo būti tik lietuviai vyrai ir moterys be amžiaus skirtumo, aukštos moralės, ryžtingi, savo vardo su okupantais niekuomet nesuteršę prieš lietuvių tautą. Partizanų aukštą moralę rodo jų duodama priesaika: "Aš prisiekiu Visagalinčio Dievo akivaizdoje vardan kritusių brolių už Lietuvos laisvę ir Nepriklausomybę uoliai dirbti Nepriklausomos Lietuvos atstatymo darbą, nesigailėdamas nei jėgų, nei gyvybės, griežtai vykdyti vadovybės įsakymus, didžiausioje paslapytėje laikyti veikimą, nesidėti su priešais ir viską pranešinėti savo viršininkams. Man yra žinoma, kad už šios priesaikos sulaužymą būsiu baustas mirties bausme. Tai ką pasižadau, tegul Dievas išlaikyti man padeda". Tokios aukštos moralės organizuota bendruomenė buvo lyg viduramžių ideališki riteriai.

"Aušra" nr. 11 sako, kad lietuvių tauta partizanų lūpomis ir veiksmais tarė okupantui, kad ji nori būti laisva, kad ji pavergėją sutinka ne su duona ir druska, bet su kulkomis, gindama savo laisvą žemę. Partizanų dėka mūsų kaimas liko lietuviškas. Rusai kolonizavo Lietuvos miestus, o į kaimus nedrįso kelti kojos. Latvijoje nebuvo partizanų, užtat ten kaimai labai surusėjo. Partizanų kovos Lietuvoje 1944-54 m. užims garbingą vietą lietuvių tautos istorijoje, kaip įrodymas, kad lietuvių tauta pasipriešino antrajai rusų okupacijai. Tai buvo lietuvių tautos sukilimas prieš sovietinę invaziją.

Neveltui pralietas partizanų kraujas, kaip ne veltui lietuviams ugnies liepsnose susidegino Pilėnuose, kaip ne veltui beginkliai lietuviams gynė Kražių bažnyčią nuo ginkluotų kazokų. Jų dėka gyva mūsų lietuviška dvasia. Ir mūsų partizanų pralietas kraujas, jų pasipriešinimo herojinė dvasia įkvėpia ir ateityje įkvėps Lietuvos vaikus tęsti pradėtą kovą už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Amžina jiems garbė! PD

Įspūdžiai perskaičius „Naikinamieji“

Rašytoja Ava Saudargienė parašė veikalą, kuriame perdavė savo brolio Petro Siemniškos pasakojimą apie pergyvenimus katorgoje - Sov. Rusijos vergų stovyklose.

Raudonarmiečiai apsupo Vilnių 1944 m. liepos 12-tą. Netrukus sugrižo į Lietuvą tie asmenys, kurie buvo į Maskvą pabėgę vokiečiams užimant Lietuvą. Sugrįžusieji: enkavedistai, komunistai ir žydai, su NKVD pagalba ėmė "medžioti" taip vadinamus "liaudies priešus". Taigi ir Petras Siemniška, priskirtas "liaudies priešų" kategorijai, 1945 m. pabaigoje, kaip politinis kalinys, iš Vilniaus stoties, gyvuliname vagonė, klaidžioje sąlygose, buvo nugabentas į Kazachstaną, Azijos pietvakarių kraštą, du tūkstančiai km nuo Kaspijos jūros iki Thien Shan kalynų, prie Kinijos. Temperatūra Kazachstane svyruoja tarp 50 laipsnių karščio vasarą ir 50 laipsnių šalčio žiemą.

Skaitant knygą "Naikinamieji", prieš skaitytojo akis vaizdžiai atsiskleidžia pavergtųjų dalia: badas, parazitai, žiaurus klimatas ir viršininkų lazdos, be paliovos tvorančios kalinius. Kaliniai mielai būtų sutikę, kad viršininkai būtų juos lazdomis mirtinai užmušę, tačiau Sov. Rusijos valdžiai jie buvo reikalingi, nes nieko nereikėjo mokėti už darbą. Maistas kainavo pigiai: kasdien ta pati apipuvusių bulvių sriuba ir 500 gramų duonos, jeigu atidirbo nustatytą darbo normą.

Sovietai, "geležinė siena" uždarę savo valstybę, daugelį metų "mulino" akis naiviems Vakarų marksistams, kad jų krašte visi ūkio darbai atliekami traktoriais ir kitokiomis mašinomis.

Iš Solženicino veikalų visas pasaulis sužinojo apie Gulago vergus ir melą apie moderniškas, mechanizuotas darbo sąlygas Sov. Rusijoje.

Tautiečių, ištrūkusių iš vergijos liudijimai: Armonienės, Rūkienės, Juciūtės ir kt. mums aiškiai atskleidė koks primityvus ir varginas netik kad vergo, bet ir kolūkiečio gyvenimas Sov. Rusijoje. Visi ūkio ir miškų darbai atliekami fizinėmis žmonių pastangomis.

Iš Avos Saudargienės veikalų sužinom, kad vergai, tapę invalidais nuo bado ir sunkių fizinių darbų, yra suvežami į specialią stovyklą, kurioje vėl dirbo, iki mirties gailestingai užspausdavo jiems akis. Mirusiems vergams enkavedistai išlupdavo auginsius dantis, nuimdavo drabužius ir nuogus, po kelis sumesdavo į dėžę, sukaltą iš lentų ir išveždavo nežinia kur.

P. Siemniška, atlikęs paskirtą septynerių metų bausmę, laisvės neatgavo, bet buvo išvežtas į invalidams skirtą stovyklą. Jis pats rašė laiškus, prašydamas peržiūrėti jo bylą. Žmona Irena, gyvendama Lenkijoje, dėjo pastangas, kad vilniečiui Petriui būtų leista repatriuoti į Lenkiją.

Pagaliau Petriui Siemniškai buvo leista vykti į Lenkiją, prieš tai pasirašius, kad savo pergyvenimų vergų stovykloje niekam nepasakos. Petriui Siemniškai mirus, jo sesuo, rašytoja Ava Saudargienė

aprašė jo pergyvenimus veikale "Naikinamieji".

Ši veikalą, skoningai išleistą Nidos knygų klubo, turėtų visi perskaityti, nes parašyta labai gerai. Įdomu skaityti nevien dėl sugebėjimo vaizdžiai atpasakoti, bet ir dėl kruopščiai surinktų žinių, kuriomis patenkina net ir išlavinto skaitytojo skonį ir mintį. Pvz.: ryškiai prieš akis yra atskleidžiama Kazachstano gamta arba egzotiškas kazachų gyvenimas, iki jų krašto dar nebuvo užėmę dvidešimtojo amžiaus barbarai - sovietai.

"Naikinamieji" veikalą pabaiga tokia jaudinanti, kad vargu ar kuris nors skaitytojas nejaus gilaus

susijaudinimo. Ypatingai būtų gerai, kad šią knygą perskaitytų tie tautiečiai, kurių jausmai jau atbukę - "rausvam vėjeliui" pūstelėjus, jie nuolankiai jam lenkiasi. Veikalas "Naikinamieji" tokias "svyruojančias nendres" sugrąžins į realybę, nes jiems primins priežastis, dėl kurių pasitraukė iš savo krašto.

Rašytoja Ava Saudargienė šiuo veikalu pasirodo, kaip subrendusi beletristė. Veikalas "Naikinamieji" yra reikšmingas įnašas į mūsų raštiją ir kartu yra istorinis liudijimas vergų padėties Sov. Sąjungoje.

Agnė Lukšytė

Rodioaktyvumas Lenkijoje - Lietuvos

pašonėje

Už Sovietų Sąjungos sienų Černobyl avarija labiausiai palietė šiaurės rytų Lenkiją, gegužės 12 d. savaitraščio Newsweek laidoje rašo korespondentė Debbie Seward. Ji apsilankė Siedlce bei Mikolajki miesteliuose ir aprašė gyventojų pasipiktinimą. Mikolajki miestas yra apie 100 kilometrų nuo Kalvarijos, kiek toliau nuo Marijampolės, ir nepertoli nuo Suvalkų. Jo ežerų rajone gyvena ir lietuvių. Todėl galima drąsiai tvirtinti, kad tai, kas vyko šiaurės rytų Lenkijoje, daugeliu atžvilgių būdinga ir kaimyninės Lietuvos daliai.

Siedlce miestelyje korespondentė stebėjo medicininį personalą dalinant jodą 3.000 vaikų. Pravažiavusi 75 mylias pieno ūkio rajonu, ji tesuskaitė aštuonias karves laukuose. Pasiekusi Mikolajki miestelį, ji trumpai pašnekėjo su daktaru, kurį uniformotas milicininkas išbarė už kalbėjimąsi su reporteriu. Iš kitų medicininių šaltinių ji sužinojo, kad Mikolajki gyventojai skundėsi vidurių skausmais ir už tai kaltino radiaciją.

Anot korespondentės, į Mikolajki atvykę mokslininkai pirmiausia pastebėjo aukštą radioaktyvumą ir bematant pasiuntė oro dalelių pavyzdžius į Varšuvą analizei. Po trijų dienų žinovai paskelbė duomenis: nors nuo Mikolajki iki Černobyl yra tik 400 mylių, radiacija

Lenkijos miestelyje padidėjo 500 kartų. "Mūsų padėtis nėra normali: mes pergyvename krizę", pareiškė Lenkijos centrinės laboratorijos radiologinei apsaugai atstovas Zbigniewas Jaworski. Vien 10 valandų bėgyje Mikolajki gyventojai patyrė tiek radiacijos, kiek eilinis amerikietis metų bėgyje.

Sugrįžusi į Varšuvą, Debbie Seward matė gyventojų pasipiktinimą vyriausybe, kuri nesuteikė savo piliečiams konkrečios informacijos apie krizę, nors buvo pradėta dalinti jodą visiems vaikams iki 16 metų. Bet daugiausia pykčio buvo nukreipta prieš sovietus.

(ELTA)

VINCUI ŽIOGUI 70 METŲ

Partizano daina

PRAŽYDO JAZMINAI

Pražydo jazminai po langu,
Nusviro balti jų žiedai,
Kam leidai, motule, kam leidai,
Išeiti man vargo keliu?

Burkuoja balandis po langu,
Mojuoja baltu sparneliu,
Kodėl pas motulę, pas brangią,
Sugrįžti daugiau negaliu?

Dievuli, žvaigždėtoj padangėj,
Kiek daugel plevena žvaigždžių,
Gal būt jau daugiau nesugrįšiu,
Aš paruge, baltu keliu.

Vincas Žiogas birželio 18 dieną atšventė 70 metų sukaktį. Sukaktis buvo atžymėta šeimos ir artimųjų tarpe. Jo sesuo Onutė iš Lietuvos atsiuntė šiai sukakčiai savo išaustą puikią juostą su įrašu: "Mylimam broliui Vincui 70 m. jubiliejaus proga - sesuo Onutė".

Vincas melbourniškiam gerai pažįstamas. Jis priklauso karių Ramovėi, Tautos Fondo rėmėjų būreliui, abiejų Melbourno chorų narys - Dainos Sambūrio ir Parapijos choro. Kelias kadencijas dirbo Kat. Federacijos Valdyboje, o dabar aktyvus Lietuvių klubo darbininkas.

Linkime Vincui sveikatos dar ilgai dirbti lietuviškame gyvenime.

ALB Krašto Valdybos informacija

1. Paskutiniu metu į mūsų bendruomenės gyvenimą nemaža rūpesčio įnešė du žymesni įvykiai: bandymai pradėti nacių karo nusikaltėlių medžioklę Australijoje ir Černobyl branduolinės energijos jėgainės nelaimė.

Dėl pirmo - bandymų pradėti nacių karo nusikaltėlių medžioklę Australijoje - susirūpinimą kelia ne tai, kad mūsų tarpe kas tokių nusikaltėlių atrastų, bet tai, kad tų nusikaltėlių medžioklės vardu, kaip parodė JAV ir Kanados patirtis, yra bandomi kompromituoti aktyvieji mūsų bendruomenės veikėjai, o nepagrįstais (dažnai sufalsifikuotais) apkaltinimais sukeliama nerimas ir baimė visoje bendruomenėje.

ALB Krašto Valdyba, veikdama kartu su latvių ir estų Krašto valdybomis, yra susirišusi su Federaline Baltų Taryba ir per ją palaiko ryšį su Australijos Federaline vyriausybe ir su atskirais senatoriais ir parlamentarais. Yra suėta į kontaktą su žydų bendruomenės atstovais ir su atitinkamais asmenimis JAV ir Kanadoje, siekiant jų patarimo ir pasidalinimo patirtimi.

Dėl antrojo - Černobyl branduolinės energijos jėgainės nelaimės - ALB Krašto Valdyba tiesioginiai ir taip pat per Baltų Tarybą kreipėsi į Australijos ministerį pirmininką ir į Užsienio reikalų ministrą, prašydama tarpininkavimo sužinoti, kaip sunkiai to sprogo pasekmės palietė Lietuvą ir jos gyventojus. Laukiama atsakymo.

2. Krašto Valdyba yra išsiuntinėjusi aplinkraštį Apylinkėms ir Seniūnijoms, ragindama nedelsiant

išrinkti atstovus į Krašto Tarybą sekančiai dviejų metų kadencijai.

Krašto Valdyba ragina bendruomenės narius atlikti savo bendruomeninę pareigą, sutinkant kandidatuoti į Tarybą ir dalyvaujant ALB Krašto Tarybos rinkimuose ir suvažiavime.

3. Šeštasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas artėja. ALB Krašto Valdyba remia Kongreso ruošą

Australijoje ir Kongresui rengti sudarytą Organizacinį Komitetą ir pritaria jo veiklai mūsų bendruomenėje.

Krašto Valdyba ragina Australijos lietuvių jaunimą visomis jėgomis ruošti Jaunimo Kongresui, įvyksiančiam Australijoje 1987-8 metais, bei jame skaitlingai dalyvauti, o visus bendruomenės narius kviečia visokeriopa jaunimui talkininkauti.

ALB Krašto Valdyba

MELBOURNAS

PAVERGTŪJŲ TAUTŲ SAVAITE

Pavergtųjų Tautų Taryba šiemet organizuoja plataus masto parengimą liepos 27 dieną, sekmadienį, - pamaldas ir koncertą.

Ekumeninės pamaldos St. Patrick katedroje 3 val. Su vėliavomis tautinės grupės renkasi 2.30 val. eisenos į katedrą organizavimui. Kaip kasmet kun. Stasys Gaidelis SJ atspausdins Ekumeninių pamaldų knygetes, kurios tautos dalyvauja, kas atlieka skaitymus, maldas.

Po pamaldų visi vyksta į Dallas Brooks salę, kuri yra tik kelios minutės pėsčiom. Įėjimas iš Victoria Parade. Čia ruošiamas Pavergtųjų Tautų koncertas, kurį atliks virš 300 artistų, menininkų: tautinių šokių ansambliai, solistai, instrumentalistai, chorai. Pradžią 5 val. Bilietai į koncertą po \$ 4, pensininkams ir studentams po \$ 3. Iš anksto bilietus galima gauti savo Pavergtųjų Tautų Tarybos savo atstovus, ar foto studijoje 743 Glenferrie Road, Hawthorn, o taip pat koncerto vakarą prie įėjimo Dallas Brooks prie kasos.

VI PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

SVAJONĖS VĖL DAINUOJA

Pabaigusios kūrybinę pertrauką, Melbourne lietuvių vokalinė grupė "Svajonės" vėl repetuoja ir ruošiasi naujai koncertų kelionei po Australiją. Šis, kaip ir anksčiau vykę koncertų kelionės, vyks VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso organizacinio komiteto globoje. Kelionės tikslas dvejopas: sužadinti Australijos lietuvių, ypač jaunimo, susidomėjimą sekančių metų pabaigoje įvyksiančiu kongresu ir sudaryti lėšų kongreso organizaciniams reikalams.

"Svajonės, kurias sudaro Birutė Kymantienė, Virginija Bruožytė ir Zita Prašmutaitė, naują repertuarą ruošia su ypatingu kruopštumu. Su dabar ruošiamą programą šių metų pabaigoje jos vyks į Jungtines Amerikos Valstybes ir Kanadą, kur koncertuos visoje eilėje miestų, garsindamos lietuvišką dainą ir skleisdamos kongreso kvieslius tų kraštų lietuvių tarpe.

Šioje koncertų kelionėje prie

"Svajonių" prisidės adelaidiškis baritonas Petras Račkauskas, kuris savo sodriu balsu pajvairins merginų "laibesnius" balsus. Kai kurias dainas Petras atliks kartu su "Svajonėmis".

Muzikinei "Svajonių" koncertų ruošai vadovauja Melbourne Dainos Sambūrio vadovė Danutė Levickienė, kelionių koordinatore Aldona Butkutė, Melbourne koncertų ruošai vadovauja Dona Sadauskaitė.

Pirmasis šių metų "Svajonių" ir P. Račkausko koncertas įvyks "Svajonių" "gimtajame" mieste Melbourne liepos 13 dieną. Visi lietuviai tą dieną kviečiami atvykti į Lietuvių Namus pietų ir gausiai dalyvauti koncerte, kuris įvyks salėje.

Liepos 20 d., sekmadienį, "Svajonės" ir P. Račkauskas savo dainomis linksmins sydnėjiešius. Koncertas įvyks Lietuvių Namuose Bankstowne.

Adelaidėje "Svajonės" ir P. Račkauskas koncertuos liepos 26 d. šv. Kazimiero parapijos salėje. Tikimasi, kad parapijos salė negalės sutalpinti adelaidiškų, atėjusių pasidžiaugti "Svajonėmis" ir vietoje "užaugintą" Australijos lietuvių vokalinę pažibą Petrą Račkauską.

Tikimasi, kad laike koncertų bus galima vėl išgyti "Svajonių" plokštelių. J.M.

Džiugo tunto iškyla

Doncaster jaunesniųjų skautų - skaučių iškyla įvyko balandžio mėnesį, kai penkios šeimos suvažiavo į Neringos slidininkų klubo patalpas Mt. Buller gražiai pastovyklauti ir praleisti savaitgalį.

Kai visi atvyko, vaikai greitai aplakstė ir apžiūrėjo patalpas iš vidaus ir iš lauko, išsirinko sau miegamus kambarius ir įsikūrė gerai praleisti pora dienų.

Mamos greit stojo virti pietus, o tėtės su vaikais nuėjo į miestelį apžiūrėti. Neužilgo grįžo namo ir visi pavalgė pietus.

Po pietu visi apsirengė šiltai ir nutarė eiti pasivaikščioti į Mt. Buller viršūnę. Pradėjom eiti visi kartu, bet greit pasirodė, kad nevisi gali išlaikyti tokį greitą tempą, tai didesni vaikai Stepas Levickis, Vida Ziedaitė ir Danny Ziedas kartu su Šarūnu Ziedu nuėjo pirmyn. Kiti, vidurinio didumo vaikai - Kristupas Levickis, Robertas Levickis, Gabrielius Zemkalnis ir Nerija Zemkalnytė kartu su Gabrielium Zemkalniu pavažiavo iki 'Car park' ir tada užkopė į viršūnę, o mažesni - Daina Mickutė, Daiva Statkutė, Ginta Statkutė, Arūnas Mickus ir Rimas Statkus su tėvais lėtu, bet tikru žingsniu irgi pasiekė viršūnę.

Apžiūrėję pasakiškus vaizdus, atsigėrę šalto vandens (kurį aš nešiau), pasilsėję, pradėjome kelionę žemyn. O oras, tas oras! mėlynas gražiausias, be vieno debesėlio dangus, saulutė šildė, kad net reikėjo švarkus ir megstinius nusivilkti - buvo puikus.

Grįžę pavargę vaikai atsisėdo ramiai pažaišti, o mamos stojo virti vakarienę. Pavalgėm, ir kol vyrai suplovė indus, pradėjo jau temti. Sušaukė visus laužui. Laužavedžio pareigas ėjo S'epas Levickis ir jis

Rašo ps. Rasa Statkuvienė

puikiai pravedė labai linksmą ir juokingą laužą. Buvo dainų, pasirodymų iš visų, bet svarbiausia gera nuotaika. Laužui pasibaigus visi išėjo laukan pabandyti pamatyti "Halley's Comet". Buvo labai graži, žvaigždėta naktis, bet gerai kad Rimas Mickus turėjo atsivežęs teleskopą, ir Gediminas Statkus turėjo stiprius žiūronus, tai visi iš eilės turėjo progos pamatyti šį astronomišką įvykį. Pavargę visi nuėjo miegoti.

Iš ryto visi anksti sukilo ir vėl

prasadėjo judėjimas. Pusryčiai, tvarkymasis - mamos pradėjo jau pakuotis savo daiktus ir valyti namą. Kai didieji darbai jau buvo atlikti, visi nutarė dar kartą eiti į viršukalnę. Šį kartą visi ėjo kartu, tik didieji vaikai nekantravo ir norėjo eiti greičiau. Tai jie nubėgo, o mes visi kartu užlipom vėl į viršūnę.

Grįžę atgal į Neringą susikrovėm daiktus į mašinas, pavalgėm pietus ir pradėjom ilgą kelionę namo.

Parvažiavome pavargę, bet visi patenkinti kad turėjom progos išvažiuoti į gamtą ir praleisti bent porą dienų su kitom lietuvių šeimom. Ačiū Danai Levickienei už suorganizavimą šio savaitgalio!

"Mažieji" Mt. Buller viršūnėje. Pirmoje eilėje iš kairės Arūnas Mickus, Gabrielius Zemkalnis, Daina Mickutė, Daiva Statkutė. Antroji eilėje iš kairės - R. Mickus, G. Statkus ir R. Statkus (ant nugaros).

ŽINIŲ PABIROS

Rygoj ir šiaurės Lietuvoj krinta plaukai žmonėms, kurie laike lietaus sušlapo plaukus. "Ž.P." prideda, kad toks simptomas reiškia, kad radioaktyvumas Pabaltijo kraštuose pasiekė labai pavojingą laipsnį ir kad galima, deja, laukti ateityje kitokių apnuodijimo ligų. Stebuklingas Lietuvos išsigelbėjimas nuo radioaktyvumo yra vien "wishful thinking".

Maskva vėl grasina, kad Gorbačiovi gali atšaukti susitikimą su prez. Reagan, jei Amerika nesilaikys Salt II sutarties. "Ž.P." užtikrina, kad pavojaus nėra. Skęstantis griebiasi net ir šiaudų, o Rusija su Gorbačiovi yra kaip tik tokioj padėtyje.

Jonas Mikelinskas "Literatūroj ir Mene" atskleidžia liūdną kūrybai aplinką okupuotoje Lietuvoje. "Labai keista", jis sako: "skaityti ar girdėti nusiskundimus kad dabar Lietuvoj neturima tokių rašytojų, kokių turėjom senais laikais, kada tuo tarpu niekas neanalizuoja konkrečių sąlygų reikalingų didingos knygos pasirodymui". Įdomu, ar čia cenzūros neapdairumas ar suteikta daugiau laisvės pasakyti tiesą?

Austrai išdrįso nepaklausyti "Pasaulio Žydų Tarybos" draudimo ir išrinko Waldheimą prezidentu. Reikia tikėtis, kad Austrijos valdžia paseks austrus ir numes į šiukšlių krepšį žydų reikalavimus išleisti nacių gaudymo įstatymą.

Išvežimų minėjimas Melbourne

Baisių birželio trėmimo minėjimo išvakarėse VI. 14 "The Age" dienraštis Mirusiųjų pagerbimo skyriuje atspausdino Viktorijos Pabaltiečių Tarybos skelbimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos tremtinių atminimui. Stalino režimas 1941. VI. 14-15 ir pokario metais virš milijono Pabaltiečių ištremė į Sibirą, kurie žuvo sovietų koncentracijos lageriuose, kalėjime, o išlikę gyvi ir toliau persekiojami.

Minėjimo dieną VI. 15 per 3EA radiją gerai paruoštą minėjimo lietuvišką programą perdavė jaunas akademikas Andrius Vaitiekūnas. Minėjimas pradėtas lietuviškais pamaldomis šv. Jono bažnyčioje. Prelatas Pranas Vaseris su procesija žengė į bažnyčią. Savo vėliavas ir Lietuvos Trispalvę nešė uniformuoti DLK Vytenio šaulių kuopa ir LKVS Ramovė, kitų vėliavų šikart nebuvo. Pamaldoms iškilmingumo teikė Parapijos choras, kuris kiekviena proga gerai pasiruošęs gieda bažnyčioje su savo nenuilstamu vadovu ir dirigentu Petru Morkūnu, vargonininke Zita Prašmutaite. Sv. Mišias už Sibiro tremtinius užprašė Tautos Fondo Atstovybė, tad ir skaitymus atliko Atstovybės pirm. Kęstutis Lynikas ir ALK Federacijos pirm. Vincas Žilinskas. Aukas atnešė Viktorijos Pabaltiečių Tarybos pirm. Algimantas Žilinskas ir Joana Valaitienė. Prelatas Pr. Vaseris tarė tremtinių atminimui giliai turiningą pamokslą. Sv. Komuniją priėmė apie 170 tikinčiųjų. Pamaldos baigtos chorui giedant Requiem aeternam tremtinių pagerbimui.

Po pietų Viktorijos Pabaltiečių Taryba suruošė minėjimą Lietuvių Namuose. Didžioji salė buvo pilna vien lietuvių, o latvių ir estų buvo tik bendruomenių pirmininkai ir vienas kitas jų atstovas. Iš visų trijų Pabaltijo tautų jaunimo buvo tik programos dalyviai ir dar jų vienas kitas salėje, bet kur visi kiti buvo dinge, - niekas nepranešė.

Minėjimo programą pristatė ir ją pravedė labai gabus latvis jaunuolis Janis Delinš. Jis čia gimęs ir čia mokslus baigęs, kalba ne tik laisvai ir lengvai angliškai, bet ir gerai žino apie ką kalbėti, nenukrypdamas nuo trėmimų temos. Buvo ant scenos atneštos Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavos. Mūsų vėliavą nešė Linas Šeikis, o garbės sargyba tautiniais rūbais - Rožė Makarevičiūtė ir Aldona Stučytė. Buvo pakviesti Estijos, Latvijos ir Lietuvos bendruomenių pirmininkai uždegti savo tautinių spalvų žvakutes ant scenos krašto žvakidėse. Žvakutėms plevenant, tautiniais rūbais pasipuošusi Dalia Antanaitienė, už jos esant Australijos vėliavai, prie pulto paskaitė anglų kalba ištrauką iš gydytojos Dalės Grincevičiūtės autobiografinių užrašų lietuvių tremtinių kančių tolimame Sibire už Speigračio Lenos žiotyse Trofimovskaja saloje - amžino šalčio sukaustytoje tundroje, kur lietuvės tremtinės, vai kai ir vyrai išmirė nuo šalčio ir bado. Tik labai retas išliko gyvas tame šalčio pragare. Šiame minėjime tai buvo pats svarbiausias sukrečiantis išgyvenimas. Dalia šią tragediją savo balso intonacija labai gerai perdavė, kuri savo mir-

ties klaikumu pranoksta visus kitus.

Prakalbą tarė Federalinis parlamentaras liberalas Mr. Roger Shipton. Jis ne tik gerai susipažinęs su Pabaltijo tautų persekiojimais, bet ir iš jų pirmininkų gavęs žinių, jas įtraukė į Parlamento didelę knygą - išleistą raportą 'Human Rights in the Soviet Union'. Freedom Coalition pirm. Mr. Bruce Skegs iškėlė šiuo metu gresiantį pavojų Australijai, kad čia neprarastume laisvės, valdžiai sukant vis labiau į socializmą.

Meninėje dalyje pasirodė estė solistė su pianiste, abi tautiniais rūbais. Ji prie mikrofono padainavo porą estiškų dainų. Dvi latvaitės, irgi tautiniais rūbais, pianinu duetu skambino ilgą kūrinių. Lietuvaitė pianistė Andrea Kuncaitė, asistuojant jos sesutei, paskambino Franz Liszt būdingą kūrinių, visa klaviatūra išgaudama turtingų pasaužų ir tirštų sąskambių! Dainos Sambūrio vyrų choras, diriguojamas Danutės Levickienės, padainavo Lygioj lankoj, Sutems tamsi nak tužėlė ir Gražinkit laisvę. Visi vyrai buvo juodais kostiumais, dirigentė - juodu sijonu ir juodu švarkeliu. Sudarė gražų vaizdą.

Minėjimo užsklandai žodį tarė Viktorijos Pabaltiečių Tarybos pirmininkas A. Žilinskas, padėjo programos dalyviams ir klausytojams, apžvelgė Tarybos darbus ir kitus dalykus. Minėjimas buvo išpūdingas, gerai paruoštas, tik pradėtas be Invokacijos, užbaigtas be Tautos himno, nebuvo nei atspausdintų programų.

PD

REGINA ŠVAMBARIENĖ

Mes džiaugiamės ir didžiuojamės dr. Regina Švambariene, kuriai balandžio 28 d. oficialiai su visom diplomų įteikimo iškilimėm Melbourne Dallas Brooks salėje buvo įteiktas Lincoln Instituto diplomas.

Buvo malonu salėje matyti dar vieną lietuvaite Brigitą Karazijienę, kuri taip pat baigė aukštąjį mokslą Lincoln Institute ir gavo Medicinos dokumentų administravimo diplomą (Bachelor of Applied Science in Medical Record Administration). Sveikiname abi naujas diplomantes.

Regina Lietuvoje baigusi Kauno medicinos institutą, specializavosi nervų ligų srityje ir dirbo Vilniuje nervų ligų gydytoja.

Į Australiją atvykusi prieš ketveris metus, ji susidūrė su panašiom kliūtīm, kaip ir pirmieji lietuviai imigrantai: norint gauti savo diplomo pripažinimą, pirmiausia reikia išlaikyti anglų kalbos egzaminą ir po to - perlaikyti medicinos egzaminus.

Regina, pilna ūpo ir energijos, tuoj griebėsi visai jai svetimos anglų kalbos ir nugalėjo tą pirmą kalbos barjerą - išlaikė visus nustatytus anglų kalbos egzaminus raštu ir žodžiu!

Norėdama toliau tobulintis anglų kalboje ir būti arčiau širdžiai mielo mokslo įstojo į Lincoln Institutą ir pasirinko studijuoti įdomią ir ne taip iširtą sritį - neurologiją. Porą metų ji gilino žinias žmonių nervų sistemos srityje. Jos pasiryžimas ir pastangos buvo apvainikuotas diplomu neurologijos srityje (graduate diploma in Neuroscience).

Šiuo metu Regina intensyviai ruošiasi medicinos egzaminams. Mes linkime jai pasiekti užsibrėžtą tikslą.

Sėkmės Tau egzaminuose ir gyvenime Australijoje.

Kor.

Australijos Lietuvių Fondo premija

Australijos Lietuvių fondo premija (1985 m.) jaunimui buvo paskirta lygiai Ritai Barkutei iš Sydnejaus ir Linui Vaičiulevičiui iš Hobarto. AL Fondo Valdyba nutarė abiem jaunuoliam skirti po \$ 400. Čia pateikiame truputį žinių apie šiuos veiklius jaunuolius.

Daktarė Rita Barkute 1984 metais baigė Odontologijos fakultetą Bachelor of Dental Surgery laipsniu. Ji šešis metus lankė lietuvių parapijos sekmadienio mokyklą Sydnejuje ir vėliau du metus liuanistikos kursus. Ji gerai kalba lietuviškai.

Iš pat mažens Rita dalyvauja lietuvių jaunimo organizacijose ir bendroje lietuviškoje veikloje. Ji yra aktyvi skautė, dalyvavo lietuvių tautinių šokių grupėse.

Nuo 1985 metų Rita sumaniai

ir aktyviai vadovauja Sydnejaus Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybai. Ji taip pat yra Sydnejaus VI Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Rengimo Komiteto pirmininkė.

Sydnejaus Apylinkės Valdybos rekomendacijoje premijai skirti ko misijai Rita Barkute buvo apibūdinta kaip "sumani, darbšti ir lietuviškai veiklai pasišventusi lietuvaite".

Linas Vaičiulevičius, gimęs 1952 metais, užaugo susipratusių lietuvių šeimoje. Jis gerai kalba lietuviškai. Hobarto universitete Linas 4 metus mokėsi skulptūros ir baigė geru pažymiu.

Linas dabar priklauso skautams, Kalinių bičiulių d-jai ir HELLP sąjungai. Apylinkės valdyboje jis eina jaunimo atstovo pareigas ir aktyviai dalyvauja Hobarto lietu-

vių veikloje.

Savo skulptūros kūrinius Linas buvo išstatęs Canberroje per Lietuvių Dienas, vėliau Sydnejuje ir šiais metais jo kūriniai bus išstatyti Melbourne.

Dvidešimt milijonų žmonių septyniadešimt šešiuose pasaulio kraštuose V. 25 dalyvavo Maratono bėgime, kurio tikslas buvo surinkti lėšų nuo alkio kenčiantiems Afrikos gyventojams.

Signalą varžybų pradžiai sekmdienio rytą davė garsusis sudanietis maratono bėgikas Omar Khalifa degančiu fakelu uždegdamas liepsną priešais Jungtinių Tautų organizacijos būstinę New Yorke. Tuo pačiu metu apie 20 milijonų žmonių 277 pasaulio miestuose pradėjo dešimties kilometrų nuotolio maratono varžybas alkstantiems padėti.

Isirašymui į varžybas kiekvienas jų dalyvis turėjo sumokėti tam tikrą sumą pinigų. Varžybų organizatoriai tikisi, kad pagalbai alkstantiems Afrikos gyventojams tuo būdu bus surinkta apie 150 milijonų dolerių. Maratonas daugiausiai dalyvių sutelkė Londone, kur varžybose dalyvavo apie du šimtai tūkstančių žmonių.

"TĖVIŠKĖS AIDŲ" SKAITYTOJAI!

Maloniai prašome visų apsimokėti prenumeratą. Kas nori gauti pakvitavimą, pridėti pašto ženklą. Adreso pakeitimui pridėti \$ 1. Nepamirškime ir savo dalį "Tėviškės Aidams" įrašyti į Testamentą. Dėkojame iš anksto.

ALK Federacijos Valdyba

Išvežtųjų prisiminimas Perth

Ir vėl gražus Lietuvoje vasaros mėnuo žiedais ir sužaliavusiais me džiais pasipuošęs. Kvapusis birželis primena mums kaitrųjį, šurpujį birželį tėvynėje, kai 1941 m. dešimtys tūkstančių nekaltų lietuvių buvo žiauriai išplėsti naktimis iš lovų ir po kelių dienų kančių užkaltauose prekiniuose vagonuose išvežti į nežinią, kančią ir lėtą bado mirtį. Ar mes turime teisę juos užmiršti, neprisiminti, ne pagerbti. Kai kurie iš mūsų jau pageidauja pamiršti. Ne!

Mūsų tautai istorijos eigoje teko išgyventi daug didingų, bet ir daug sunkių valandų. Kitados turėjusiai didžiulę valstybę, kuri anuo metu vaidino labai svarbų vaidmenį Europos gyvenime.

Žiaurus, mažai kultūringas, bet godus imperialistinis kaimynas iš rytų šimtmečiais siekė išnaikinti mūsų tautą. Dėl iš seno likusio lietuviško atsparumo ir dėl savo tautos sūnų pasiaukojimo mes ne tik išsilaikome gyvi tautiškai, bet ir atkūrėme savo valstybę. Tačiau pavojai neišnyko. Vietoj carinio imperializmo išgalėjo nuožmusis bolševizmas, kuris rusus ir su jais surištas kitas tautas kankina jau netoli 70 metų.

1918-1919 m. mums pavyko savo jėgomis, palyginant, nesunkiai atsiginti ir pagalvodavome, kad panašūs pavojus gali kada nors mus ir vėl ištikti.

Per tuos 20 su viršum metų ramiai dirbome, kūrėme, ateitim tikėjome. Kilus Europoj ir pasauly naujoms audroms, įsisiautėjus pasauliniam karui, mūsų maža tauta ir valstybė turėjo pakelti ypač sunkių bandymų dienas. Tų didžiųjų grumtynių metu mes, neturėję progos net parodyti ilgus metus organizuotą pasipriešinimą ginklu, staugai praradome savo brangiausią turtą - laisvę. Atėję nuožmieji bol-

Rašo Balys Steckis

ševikai išplėšė iš mūsų nepriklausomybę, sutrukdė tautos pažangą. Skelbdami savo socialinius šūkius ir bandydami juos praktikoje vykdyti, išardė mūsų ūkį.

Savo užsibrėžtiems tikslams vykdyti bolševikai naudojo kitur ir pas mus tokias baisias priemones, kurių ligi tol istorija nebuvo pažinusi. Po bolševikinio imperializmo slibino letena turėjo padėti galvas apie 70 milijonų pavergtų tautų sūnų ir dukrų. Ir mūsų tautą labai skaudžiai patyrė. Palyginti per trumpą vienerių metų siautėjimo laiką jie išžudė Lietuvoje 3.000 mūsų tautiečių, kalno kalėjimuose 12.000 nekaltų lietuvių, išvežė nežinomam likimui į tolimuosius Rusijos plotus ne mažiau kaip 45.000. Tai buvo dar ne viskas. Kai atėjo antra bolševikinė okupacija, mūsų tauta dar skaudesnę bolševikinį terorą patyrė. Po 10 m. sun-

PERTHAS

A.A. BIRUTĖ KAVOLIENĖ

Perthe vėl išdygo naujas kapas — gegužės 15-16 d. sunkiai sirgusi mirė Birutė Kavolienė, 56 m. amžiaus. Birutė su savo sesute ir broliuku 1944 m. pasitraukė į Vakarų. Karui pasibaigus, visi kartu 1949 m. atvyko į Australiją ir apsigyveno Perth.

Velionė po gedulingų pamaldų, kurias aukojo kun. Dr. Alfonsas Savickas, gegužės 19 d. palydėta giminių ir artimųjų į Karrakatta kapines. Liūdesy liko sesutė E. Čižeikienė ir brolis A. Motūzas. Išsėkis Viešpaties ramybėje. B.St.

Dangiško dosnumo širdis

Pateikiame pranešimą, kuris parodo nepaprastą dosnumą lietuviškiems reikalams.

Gerbiamas Redaktorau, gan dažnai mūsų spaudos puslapiuose randame gan gražių pasisakymų apie bendruomenės daugiau ar mažiau nusipelnčius asmenis, bet kažkodėl per mažai atkreipiama dėmesio į tą neskaitlingą mūsų bendruomenės dalelę, senelius, močiutes ir tėvus, kurie su dideliu pasišventimu ir pasiaukojimu išaugino lietuviškai kalbantį, tautiniai sąmoningą ir veiklų jaunimą. Pagerbdami juos skiriame po \$ 1.500

- 1) Australijos Lietuvių Fondui,
- 2) VI Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Ruošos Komitetui,
- 3) Vasario 16 gimnazijai Vakarų

Vokietijoje.

Po \$ 250 skiriame:

- 1) Sydnėjaus Savaitgalio mokyklai,
- 2) Tautinių Šokių grupei "Sūkurys",
- 3) Sydnėjaus "Aušros" teatrui,
- 4) Sporto Klubui "Kovas",
- 5) "Dainos" chorui,
- 6) Mūsų Pastogei,
- 7) Tėviškės Aidams,
- 8) Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugijai,
- 9) Sydnėjaus Pensininkų klubui,
- 10) Sydnėjaus Ramovėnams,
- 11) Sydnėjaus Apylinkės Valdybai.

Visiems geros sėkmės!

K. ir N. Butkai, Cabramatta NSW.

kios kovos žuvo apie 60.000 Lietuvos laisvės kovotojų - partizanų ir kitų lietuvių tautos sūnų ir dukrų. Ir visa tas buvo daroma tokiu būdu, kurį pavadinti žvėrišku, tikrai yra per maža. Į mūsų kraštą buvo atsikraustę budeliai ir smaigikai, kurie per ilgus savo praktikuavimo metus buvo tapę tikrais jų sukurtu "meno" specialistais. Tai dar kartą vaizdžiai parodė pasauliui, kad žmoniškumas bolševikijoje ne tik kad negrįžta, bet ir tikrai negrįš, kol tie žmonijos smaigiai nebus pašalinti nuo žemės paviršiaus. Užtat mūsų tauta su tiek nuostolių iškentusi bolševikinių invazijos metų, taip uoliai ir nuoširdžiai prisidėjo ir prisideda prie to slibino sužlugdymo.

Vienas tragiškiausias bolševikinis momentas be abejo buvo tas, kurį turėjo išgyventi Telšių, Pravieniškių, Červenės kalėjimuose politiniai kaliniai, daug iš jų buvo žiauriai nukankinti 1941 m. birželio 24-25 d.d. Rainių miškely. Neaprašomas sadizmas, kurį vadinti žvėriškumu būtų tikrai labai švelnu.

MELBOURNAS

TAUTOS FONDAS

Birželio Išvežimų minėjimo proga Tautos Fondui aukojo \$ 200 F. Gužas, \$ 200 V. Žygas, \$ 50 V. Stagis, po \$ 20 A. G. Kaladės, A. Kalpokas, Geležinio Vilko šaulių kuopa, K. J. Lynikas, P. Vaičaitis, A. Volkienė, \$ 15 St. Pažereckienė, po \$ 10 J. Alminauskas, M. Augustauskienė, S. V. Bartuška, A. Grikepelienė, J. Gyls, O. Liubinienė, G. Mackevičienė, J. Petraitis, J. Pranckūnas, A. Ročius, J. Rubas, J. Sarapinas, S. Savickienė, S. H. Statkai, St. Stopus, P. Valonis, V. Vaitiekūnienė, prel. Pr. Vaseris, po \$ 5 B. Binkus, B. Beržanskas, J. Bruožis, P. Dargis, M. Didžys, V. Gabrielaitis, A. Grigaitis, S. Ivaškevičienė, V. Jablonskienė, M. Mušinskas, A. Savickas, A. Seglini, V. Simankevičius, V. Sivickas, A. Steponavičius, V. Šukevičius, J. Zonius, \$ 4 J. Žitkevičienė, po \$ 2 E. Stundžia, NN.

Latrobe Valley lietuvių aukos: \$ 20 V. Koženiauskiene, \$ 15 V. Bučys, \$ 15 V. Miliauskas, po \$ 10 V. Ališauskas, J. Šeštokas, I. Bindokas, S. Šabrinskas, po \$ 5 B. Grigonis, A. Vaišnys. Iš viso \$ 958.

Visiems aukotojams, parėmusiems Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto - VLIKO vedamą Lietuvos laisvės kovą, nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo Atstovybė Melb.

RELIGINIAME GYVENIME

= **Vatikano radijas** pranešė, kad Vakarų po ilgos pertraukos pasiekė du nauji "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" numeriai, 60-tas, kurio data neišskaitoma ir 68-tas, kurio data neišskaitoma ir d., tik abiejų numerių tekstai yra sunkiai įskaitomi.

= **Bažnyčia** yra pašaukta vykdyti vieną ir vienintelę tikrąją revoliuciją, būtent meilės revoliuciją, pažymėjo Popiežius Jonas Paulius II priimdamas oficialiu ad limina vizitu Angolos vyskupus. Šią meilės revoliuciją Bažnyčia skelbia pasauliui vykdydama paties Kristaus duotąją naują įsakymą, kad žmonės mylėtų vieni kitus, kaip Jis myli visus žmones. Ši meilės revoliucija turi apimti visą pasaulį.

= **Popiežius** gegužės 22 dieną priėmė apie šimtą seserų vienuolių, dalyvaujančių Romoje moterų vienuolių viršininkų suvažiavime. Popiežius joms audiencijoje kalbėjo apie maldos nepamainomą reikšmę ne tik vienuolyno, bet ir kiekvieno krikščionio gyvenime. Vienuolijos turi būti maldos mokyklos, kurios vestų rūpintis žmogumi.

= **Sv. Petro bazilikoje** Romoje Švč. Trejybės sekmadienį gegužės 25 d. Popiežius Jonas Paulius II suteikė kunigystės šventimus 72 diakonams iš 21 tautos. Tai bus jau beveik tūkstantis naujų kunigų, kuriems dabartinis Popiežius visame pasaulyje suteikė Kunigystės sakramentą. Daugiausia jų buvo iššventinti Romoje, kiti - Popiežiaus kelionių metu. Šia proga Popiežius pažymėjo, kad Kunigystė yra neišsakomos didybės dovana tikinčiųjų dvasinei gerovei.

= **Fatimoje** gegužės 13 d. dalyvavo virš pusės milijono maldininkų iš įvairiausių pasaulio kraštų, minint 69-tas metines, kai čia apsiereikė Švenčiausioji Marija. Faktima yra apie 120 kilometrų nuo sostinės Lisabonos. Marija ten apsiereikė 1917 m. gegužės 13 d. trim piemenėliams. Šiomet maldininkų tarpe buvo gausūs Afrikos katalikai. Vidurnaktį vyko išpūdinga procesija su fakalais ir uždegtomis žvakutėmis. Procesijai vadovavo Angolos kardinolas su 20 negrų vyskupų. Lygiai prieš penkerius metus - 1981. V. 13 Šv. Petro aikštėje Romoje buvo sunkiai sužeistas keliais šūviais popiežius Jonas Paulius II. Tai buvo ta pati diena ir ta pati valanda, kurią 1917 m. Fatimoje apsiereikė Marija. Daugelis buvo įsitikinę, kad Dievo Motina Marija tuomet nuo mirties išgelbėjo Popiežiaus gyvybę. Tuo buvo įsitikinę ir pats Šv. Tėvas. Dėl to jis pirmųjų atentato metinių proga 1982 m. gegužės 13 buvo nuvykęs į Fatimą padėkoti Marijai už išgelbėtą gyvybę ir atgautą sveikatą.

= **Romoje** gegužės gale vyko Italijos vyskupų konferencija ir su visais vyskupais Popiežius koncelebravo šv. Mišias šv. Petro bazilikoje. Vyskupams Popiežius tarė, kad visuomet primintų žmonėms, kad tikrai Kristus gali išgelbėti pasaulį nuo susinaikinimo, kad tikrai Kristus neša žmonijai tikrąjį išganymą ir pilnutinį išlaisvinimą. Niekas kitas nepajėgia žmonijos nuvesti į išganymą, kaip tik Kristus. Šią tiesą visi tikintieji yra pašaukti skelbti pasauliui ryžtingai ir drąsiai be jokių svyravimų ar abejonių!

= **Socialinės** komunikacijos komisiją Popiežius kvietė rūpintis per spaudą, radiją ir televiziją informuoti visuomenę apie Bažnyčios veiklą pasaulyje, skelbti žmonėms Bažnyčios mokslą, ugdyti visuomenėje religines ir moralines vertybes, kuriomis pasiremiant turi būti kuriama visuomeninė ir socialinė santvarka.

STAR MEMORIAL CO.

ALL CLASSES OF STONEMASONRY, INSCRIPTIONS AND RENOVATIONS

Phone — Works: 649 6301 89-5451 — Evening

Office & Showroom at
Strathfield Entrance to
Rookwood Cemetery.

S Y D N E Y

LIETUVIAI, ĮSIDĖMĖKITE!

Office and Works:
20-22 Railway Street
Lidcombe, NSW., 2141

Paminklų ant kapinių bendrovė STAR MEMORIAL CO. siūlo lietuviams specialia kaina paminklus ant jūsų artimųjų kapo. Bendrovė sutinka ir siūlo nuo kiekvieno paminklo kainos 7½% skirti lietuvių laikraščiams.

Užsakydami šioje bendrovėje paminklų savo artimiesiems neužmirškite priminti, kad užsakote vadovaudamiesi jų skelbimu "Tėviškės Aiduose".

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Gyvojo Rožančiaus nariai liepos mėnesį meldžiasi, kad Lietuva susilauktų šventųjų paskelbimo: Dievo Tarno Arkivyskupo Jurgio Matulaičio ir Arkivyskupo Teofilio Matulionio, - praneša Brolijų pirm. Leonas Padgurskis.

Petras Naujokaitis mirė birželio 24 d. Vinston ligoninėje. Rožančius Tobin kopl. North Melbourne VI. 26 - ketvirtadienio vakare 7.30 val. Laidotuvių šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje penktadienį 9.15 val.

F. Gužas atsiuntė savo tradicinę kasmetinę dovaną: \$ 200 Religinei Šalpai, \$ 200 Tautos Fondui.

MELBOURNAS

MENO PARODA

Melbourne Lietuvių Katalikių Moterų Draugija rugpiučio 10 d. švenčia 35 metų sukaktį. Ta proga Draugijos narės nutarė surengti meno kūrinų, tautodailės ir rankdarbių parodą, kurioje kviečia dalyvauti visus Melbourne ir apylinkių menininkus. Parodą organizuoti mielai sutiko draugijos narė Irena Jokubauskienė. Norintieji dalyvauti parodoje, prašomi jai pranešti telefonu 848 9437.

Šeštadienį VIII. 9 Lietuvių Namuose 5 val. Meno parodos atidarymas, 6 val. iškilminga vakariėnė. Sekmadienį VIII. 10 Lietuvių Namuose 2.30 val. Adelaidės Šiupinys.

Melb. Liet. Kat. Moterų Draugijos narių susirinkimas liepos 20 d. sekmadienį 2 val. Lietuvių Namų Moterų seklyčioje.

Valdyba

KLUBO NARIAMS !

Melbourno Lietuvių klubo valdyba praneša, kad trejų valdybos narių kadencija baigiasi šiais metais. Naujų kandidatų pasiūlymo formas galima įsigyti pas A. Rakštelį klubo bare arba paskambinant klubo sekretoriui Dr. P. Kabailai, tel. 232 3569. Užpildytas formas grąžinti valdybai prieš liepos 1 d.

Melb. Lietuvių Klubo Valdyba

CANBERRA

1.500 ukrainiečių minia protestavo prie Parlamento ir sovietų pasiuntinybės Canberroje. Televizija, kuri ilgai rodo keletą protestuotojų prieš apsiginklavimą ar amerikiečių laivų apsilankymą, ukrainiečių demonstracijai paskyrė vos keletą sekundžių. Bet sovietai į ją atkreipė daug dėmesio: su pora mašinų jie sekė demonstracijos eigą. Gerai, kad bent simboliškai šitame proteste atstovavo lietuviams mūsų šauliai ir keletas canberriškių su Lietuvos vėliava ir tinkamais plakatais.

Religinei Šalpai iš Adelaidės per Federacijos Įgaliotinį Pr. Pusdešrį gauta \$ 2.317.

Tėviškės Aidams Bronius Steckis prisiūsdamas prenumeratą pridėjo \$ 10, a.a. Jono Liutiko atminimui. Anastazija Vingytė \$ 50. Agota Starinskienė - nuolatinė Tėviškės Aidų Rėmėja, dabar paaukoko \$ 100. Ačiū visiems, parėmusiems Australijos vienintelį katalikišką laikraštį!

Latrobe Valley - Sale ir apylinkių lietuviams Sibiro trėmimų minėjimo pamaldos St. Kieran's bažnyčioje Moe birželio 29 d. sekmadienį 12.30 val.

TĖVIŠKĖS AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

SALE

A. A. FREDAS BARVA

Fredas gimė 1919. II. 15 Klaipėdos krašte ūkininkų šeimoje. Vokiečiams okupavus Klaipėdos kraštą, Fredas buvo pašauktas į vokiečių kariuomenę, kurioj išbuvo iki kapituliacijos. Karo fronte nužygiavo iki Rusijos gilumos, buvo 4 kartus sužeistas. Išgyventi karo baisumai jauną Fredą priartino arčiau Dievo visam likusiam gyvenimui.

Į Australiją Fredas atvyko 1949 m. Jis buvo iš steigėjų Liuteronų bažnyčios Traralgone ir Sale. Pašte išdirbo 15 metų, katastrofos metu prarado pora pirštų. Vėliau pradėjo savistoviai versti: pats pasistatė Seaspray pajūry generalinę krautuvę, turėjo Sale mieste baldų krautuvę. Dėl sveikatos turėjo pas kvi viską likviduoti. Kentėjo daug dėl astmos, vėliau ir širdis sušlavavo.

Fredas rinko pašto ženklus, monetas, buvo gabus medžio drožinėtojas, Lietuvių Bendruomenei Sale Seniūnijai visuomet mokėjo nario mokesį, prisidėjo aukomis. Mėgo lošti šachmatais, priklausė kelioms vietinėm organizacijom, visuomet pasakojo savo karo išgyvenimus, turėjo daug draugų ir pažįstamų.

Fredas mirė Sale ligoninėje birželio 13 d., o birželio 17-tą Liuteronų bažnyčia netalpino visų dalyvių, atvykusių atsiseikinti, net iš Latrobe Valley atvyko 10 lietuvių su savo Seniūne.

Ilsėkis, Fredai, Viešpaties ramybėje. Giliamė liūdesyje liko žmona Zofija ir 93 metų motina Rytų Vokietijoje. A.E.

TĖVIŠKĖS AIDŲ
LOTERIJOS PLATINTOJAI

Sekančiose vietovėse loterijos bilietus išplatino: Perthė 40 bilietų - kun. Dr. A. Savickas ir B. Steckis. Po 50 bilietų: Brisbane - J. Lucus, Hobarte - A. Kantvilas, Morningtone - J. Kairys, Newcastle - St. Žukas, Sale - E. Eskirtienė, 100 bilietų Latrobe Valley - V. Koženiauskienė, 200 bilietų Geelonge VI. Stuikevičius, V. Bindokas, V. Paškevičius. Sydney 500 bilietų - Antanas Vinevičius, St. Abramačiūnas, Aldona Stasiūnaitienė, Bronė Sidarienė. Adelaidėje 500 bilietų - Petras Gasiūnas. Melbourne platino Federacijos Valdyba, iš jos daugiausiai išplatino 550 - Juozas Keblys. Valdybai čia padėjo platininti Katalikių Moterų Draugija, E. Dainutienė, J. T. Jurgelaičiai, L. Petrusevičienė, F. Sodaitis, H. Statkuvienė, St. Šiuškus, N. Žemaitienė. Melbourne buvo išplatinta 1.200 bilietų.

Visiems loterijos bilietų platintojams, o taip pat ir jų išigijusiems, nuoširdžiai dėkoja giliu dėkingumu

ALK Federacijos Valdyba

Ispanijos sostinėje Madride šiomis dienomis įvyko Kubos kitaminčių intelektualų ketvirtasis kongresas. Jo metu buvo apžvelgta sunki žmogaus teisių padėtis komunistinio režimo valdomoje Kuboje. Iš kongreso metu skaitytų pranešimų paaiškėjo, kad Kuboje dabar yra kalinami tarp trylikos ir penkiolikos tūkstančių politinių kitaminčių, kurie buvo išreiškę savo nepritarimą Fidel Kastro režimui arba, paprasčiausiai, komunistinio režimo buvo laikomi nepatikimais asmenimis.

Politinių belaisvių Kuboje didelę daugumą sudaro intelektualai. Kalbėtojai Madrido kongrese išreiškė susirūpinimą tuo, kad apie kalinamus kitaminčius neturima tikslesnių informacijų, nes visos žinios apie padėtį Kuboje yra valdžios griežtai cenzūruojamos.

Madrido kongreso dalyvių tarpe buvo ir viceministras Sanchez Perez, prieš keletą metų pasirinkęs laisvę Vakaruose.

Šiais metais keli Kubos diplomatai Madride jį bandė pagrobti, bet pagrobimas nepasisėkė.

LRTV

GEELONGAS

IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS

Baiusiosius mūsų tautos trėmimus į Sibirą minėjome birželio 22 d. pradėję lietuviškoms pamaldoms šv. Jono bažnyčioje. Eiseną į bažnyčią su kryžiumi vedė Edis Starinskas, sekė vėliavos - Šatrijos skautų tunto, Sporto Vyties klubo, DLK Vytenio šaulių kuopos dalinys su savo ir Lietuvos Trispalve, atstovais iš Daylesford Geležinio Vilko šaulių. Skaitymus atliko vyr. skautininkas Algis Karpavičius ir Vytas Bindokas. Aukas atnešė Albertas ir Antanina Žvirbliai. Kun. Dr. Pr. Dauknyš tarė Išvežimų minėjimui skirtą pamokslą. Visi giedojome sutartines giesmes, prie šv. Komunijos ėjo visi - apie 80 tikinčiųjų.

Po pamaldų važiuojame į Lietuvių Bendruomenės Namus. Kai buvo šaltas ir drėgnas rytas, tai Bendruomenės Valdybos ponios visiems paruošė karštos kavos su užkandėliais.

Minėjimą pradėjo Bendruomenės pirm. Otto Schrederis. Atnešus vėliavas prie scenos, kur garbės sargybą nešė uniformuoti šauliai. Įžanginę prakalbą tarė pirmininkas ir žuvusių tremtinių pagerbimui pakvietė visus rimties susikauptimo minutei. Tremtinių Dienos Invokaciją pateikė kapelionas ir tarė paskaitą iš Sibiro kangių liudijimo šurpulingų pergyvenimų. Vietoje meninės dalies Bendruomenės pirmininkas per gerą aparatą iš juostelės perdavė idomų pasikalbėjimą iš Amerikos, kur melbourniškė Aldona Butkutė buvo susitikusi PLB pirm. inž. Vytautą Kamantą ir pateikė daug žinių apie Australijoje organizuojamą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. DLK Vytenio šaulių kuopos vicepirm. Juozas Kvietelaitis gyvu žodžiu tarė sveikinimo žodį ir pabrėžė, kad mūsų tauta neišmirtų, tėvai su vaikais namuose kalbėtų lietuviškai ir juos visur vestųsi į lietuviškų parengimus. Visi sukilę sugiedojome Lietuvos himną. Sekė pietūs, kuriuos skaniai paruošė Bendruomenės Valdybos ponios.

Bendruomenės pirm. O. Schrederis jau planuoja suruošti Tautos Šventės minėjimą ir pakvies Melbourno Parapijos chorą, Skautų Džiugo tuntą, DLK Vytenio k. šaulius. Gausenis lietuvių susibūrimas ir meninės pajėgos dar labiau sustiprina lietuvių dviasią!

kor.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

DLK VYTENIO MELBOURNO ŠAULIŲ KUOPA RENGIA

ŠAULIŲ ŠVENTĖS BALIŲ

liepos 5 d., šeštadienį, 7 val. vak.

LIETUVIŲ NAMUOSE, JUBILIEJINĖJE SALĖJE

Maloniai kviečiame visus kuopos narius su šeimomis, Ramovėnus su šeimomis ir visus prijauciančius šauliams.

Gros linksma kapela.

Silta vakariėnė, kava su pyragaičiais.

Turtinga loterija.

Bilietai po \$ 12.

Stalus užsisakyti pas kuopos kasininkę Laimą Lipkevičienę, telef. 366 1802.

Kuopos Valdyba

Mirus mūsų ilgametei narei

A. A. STEFANIJAI RAUDIENEI

nuoširdžiai užjaučiame sūnų Antaną ir jo šeimą ir kartu liūdime.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugija

A. A. STEFANIJAI RAUDIENEI

mirus, jos sūnų Antaną ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime kartu

P. I. Barauskai

ADELAIDE

PAVYKĖS ŠIUPINYS

Kaip toje "Consilium facultatis" operetės daivoje, metų bėgyje visai pasitaiko, visai atsitinka. Įvykiai ir nuotyčiai, kurie jų artumoje atrodė už Mount Kosciuszko aukštesni, kurie išderindavo daugelio visą nervų klavitūrą ligi galvas plėšiančių disonansų, Adelaidėje turi palaukti Šiupinio, kuriame jie pristatyti iš linksmosios pusės, visiems tik skanų juoką sukelia.

Birželio 7 d. Adelaidės liet. kat. moterų draugijos suruoštas tradicinis - iš eilės 26-tas Šiupinys režis. V. Opulskio paruošta programa buvo taip pat tradiciniai linksmas. Tas linksmumas nebuvo aštrus. Jį turbūt simbolizavo programos viršelyje nupiešta musė (ne širšė), kuri retai pasitaiko mokanti įkasti.

Linksmybės prasidėjo Šiupinio virimo scena, kurioje prie katilo susirinko visi programos dalyviai. Jie pritarė V. Opulskio parašytiems ir padainuotiems šmaikštiems kupletams, jie sudainavo mo dernų himną barzdai, Nemuno dukros, akordeonu pritariant V. Nekrošui, padainavo jo parašytą kupletišką sopranų su altais kovą.

Pr. Pusedešrio parašytame vaizdelyje "Pirtis Adelaidėje" buvo pavaizduota šių laikų jaunimo meilės scena ir tragedija nesurandant pirties Adelaidėje, kurion būtų galima mylimąją uždaryti, kaip Keturakio komedijoje. Vaizdelį suvaidino: V. Ratkevičius, R. Pranskūnaitė - Cambell, N. Skidzevičius ir A. Petrikas.

V. Januliui paskaičius savo rašinį "Laimės ratas", V. Baltučio, V. Ratkevičiaus, N. Skidzevičiaus, J. Miliausko, V. Vosylius ir A. Petriko buvo suvaidintas Pr. Pusedešrio parašytas antras vienaveiksmis "Tebegyvenančių žmonių susirinkimas". Jame buvo linksmas sprendžiamos didžiosios pensininkų problemos.

Pertraukos metu ALK Moterų d-jos ponių pavaišinti kava, pyragėliais ir karštu vynu, antroje programos dalyje išklauseme vakarinę radijo laidą, paruoštą V. Baltučio, kurią labai rimtai į mikrofoną skaitė Br. Rainys, specialiai atvykęs iš Rob, už 300 kilometrų. Tai buvo juoko audrą sukėlusios aktualijos - iš arti ir iš toli. Ir ko

tik ten nebuvo - žodžio "susitikti" išsamus paaikškinimas, pasidžiaugimas, kad mūsų Apylinkės valdybos pirmininkui negalint atvykti į Šiupinį, jo vieton atvyko Apylinkės v-bos pirmininkas iš Melbourne; pagirta adelaidiško skaitytą Pertho lietuviams paskaita apie aukso veršį; Lietuvos krikšto jubiliejų ruošti pavesta pensininkams, nes jie tą įvykį geriausiai prisimena, ir t.t. Radijo laidoje nebuvo pamirštos nė Sydnejaus bei Melbourne aktualijos. Žinių skaitymas buvo pajavairintas priderinta muzika bei dainomis.

Šias juokų įaudrintas nuotaikas sušvelninti išėjusios Nemuno dukros ypatingai nuoširdžioje interpretacijoje padainavo tris dainas - Lieptas, O, ramunėle, pasakyk ir O, kaip gražu. Kvintetą sudaro: B. Budrienė, A. Kaminskienė, J. Nekrošienė, S. Pusedešrienė (vaidovė) ir Z. Vencienė. Dainoms akompanavo D. Kaminskienė.

V. Baltutis savo feljetonu "Kasdienybės" vėl grąžino salėn juoką dviejų kaimynų vykusiai pavaizduotais nuotyčiais. Šiupinio programa buvo užbaigta nuotaikingai suvaidinta ištrauka iš V. Krėvės "Raganiaus", kur R. Pranskūnaitė gražia lietuvių kalba skaitant pasakojamąjį tekstą, tikrai linksmą sceną prie Dangaus vartų suvaidino N. Skidzevičius, J. Miliauskas ir V. Ratkevičius.

Tarus programos atlikėjams padėkos žodžius ALK Moterų d-jos pirmininkei S. Pusedešrienei ir klebonui kun. J. Petraičiui, scenon išnešus gėles bei dovanas, programos dalyviai ir Šiupinio ruošėjų - ALK Moterų d-jos ponių svečiai buvo pavaišinti vakariene, kurios metu buvo linksmas pasidalinta išpūdžiais. Čia kalbėjo ir svečias iš Melbourne R. Šemetas kartu su visais pasidžiaugęs geru Šiupinio humoru.

Jaučiu, kad šis mano aprašymas yra tik blankus vaizdas, niekad nesukelsių Šiupinyje patirtų nuotaičių. Tačiau ir iš tos "ne fokuse" nuotraukos bent apytikriai gal galima susidaryti vaizdą, koks nuotaikingas šiais metais buvo ALK Moterų draugijos suruoštas ir režis. V. Opulskio paruoštas Šiupinys. Jiems adelaidiškių nuoširdi padėka.

Pr.P.

MELBOURNAS

PENSININKAI I

Pranešu važiuojantiems į Aukšinį Pajūrį (Surfers Paradise), kad išvykimo data yra pakeista. IšVYKSIME liepos 15 d. ir grįšime atgal liepos 24 dieną. Kas dėl datos pakeitimo ar ankstyvesnių kitur išpareigojimų negalės važiuoti, tų nuoširdžiai atsiprašau ir prašau dėl nevažiavimo nedelsiant pra nešti man telefonu (003) 232 5034.

Pensininkų mėnesinis susirinkimas įvyks kaip visuomet pirmąjį mėnesio antradienį, tai yra liepos 1 d. 12 val. Lietuvių Namuose. Per susirinkimą bus padarytas galutinis pranešimas dėl išvykos.

J. Petrašiūnas

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Aukojo: K. Šimkūnas \$ 5. P. Bin kus - "Laiškai lietuviams" JAV, ko vas 86. A. Ramanauskas - retenybių stovui 2 liet. tremt. b-nės mokesčių knygelės. P. Vaičaitis - "Tėvynės sargas", JAV 3. 62. 85. P. Venckus - J. Petrausko ir A. Vidugirio "Lazūnų tarmės žodynas", Vilnius 85. Retenybių stovui Liet. Resp. Šv. M-jos 1940 Karsakiškio pradž. mok. pažymėjimas. Gauta: K. Korsako "Literatūros raida", K. Korsako kūrinių serijos 3-ji knyga, Vilnius 85. J. Sako - Sakevičiaus "Kunigas Jonas Vailokaitis", žurnalistinė, visuomeninė, politinė ir ekonominė veikla, Chicago 85. J. Švobos "Seiminė ir prezidentinė Lietuva", Cleveland 85. "Elta" information bulletin, JAV 2-86. Nuoširdus ačiū aukotojams.

J. Mikštas

Bibliotekos Vedėjas

— Šveicarijoje į Ženevos miestą gegužės 18-25 dienomis buvo suvažiavę pasaulio Reformatų Bažnyčių atstovai atžymėti 450 metų sukaktį nuo Ženevos reformacijos įsteigimo. Amerikos lietuvių evangelikų reformatų Bažnyčiai atstovavo Halina Jakubėnaitė Dilienė, evangelikų pastoriaus profesoriaus Povilo Jakubėno duktė.

Laiškas Redakcijai

Gerb. Redaktorium, paskaitęs birželio 5 d. "Tėviškės Aidų" Nr. 22 A. Mauragio straipsnį "Kiek Dievas reikalingas civilizacijai", nustebau evoliucijos teorijos griežtu pripažinimu. Nors jis pats pripažįsta, kad nei Laplace pareiškimas, nei Darvino evoliucijos teorija, nei Russellio ateizmas nėra iki galo pilnai išsvarstyti, jų pareiškimai yra tik dalinai teisingi, bet nedavęs ti iki galo.

Reiškia evoliucijos teorija galutinai neįrodyta. Ji ir lieka tik prielaida.

Molekulinės biologijos mokslininkas Dr. Michael Denton yra išleidęs knygą "Evolution: A Theory in Crises", kurioje jis sako: "Yra ryškus visuotinis tobulumas, visur kur tik pažūrėsi randame grožį, išradingumą, nepaprastą kokybę. Paprastai priprasta toki tobulumą priskirti prie lėto keitimosi evoliucijos keliu per bilijonus metų. Dabar ta idėja yra pasenusi ir vistiek mokoma visose mokyklose. Toks tikėjimas yra priešingas dabartiniams mokslo atradimams".

Dr. Denton nėra religingas žmogus, bet jis aiškiai pastatė moksliskus svarius įrodymus prieš evoliucijos teoriją, kurią pavadina kaip metafizišką mitą.

Taigi dar peranksti vadinti fanatikais tuos, kurie tiki Mozės apreiškimu.

Vyta. Miliauskas

LIETUVIŲ RADIO
VALANDELĖS

ADELAIDE 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708 1414)

Klubo valandos:

Pirmd., trečiad., ketvirtad. - - - - - 5 - 10 val.
ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS
Pentadieniais - - - - - 5 - 11.30 val.
Šeštadieniais - - - - - 2 - 12.30 val.
Sekmadieniais - - - - - 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvirtad., penktad., ir šeštad. nuo 6 val.
Sekmadieniais - - - - - -nuo 1 val.

Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8 val. ŠVEDIŠKAS STALAS - SMORGASBORD

Kaina \$ 4. Kviečiame visus.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus, kodėl ne Lietuvių Namuose? Kodėl nepasiteirauti? Skambinkite 708 1414.

Asmeniškios dovanos giminėms Lietuvoje

Po pakeitimo taisyklių siuntiniams į Lietuvą siūsti, dabar muitą turi sumokėti siuntinių gavėjas, siūlome praktiškus mažus siuntinius, kurie yra siunčiami oro paštu ir pasiekia Lietuvą per labai trumpą laiką.

1986 - 3

Sportinis kostiumas, vyriškas arba moteriškas, "Adidas" firmos, vyriškas arba moteriškas bliusonas, labai pageidaujami Lietuvoje, puiki bliuskutė arba išėginiai marškiniai, gėlėta vilnonė skarelė. \$ 200.

1986 - 4

Sportiniai batai, vyriški arba moteriški, vyriškas arba moteriškas nertinis, bliusonas - striukė. \$ 190.

1986 - 5

Anorakas - striukė, šiltas, vyriškas arba moteriškas, 1 p. velvetinių džinsinių kelnų, įvairių spalvų, vyriškas arba moteriškas megstukas, nailoninė skarelė. \$ 200.

SUDAROME TESTAMENTUS, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą praktiškiausiu ir naudingiausiu PAVELDETOJUI BŪDU.

Z. Juras

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England, Tel. 01 460 2592.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.

17 RAILWAY PDE.

FAIRFIELD, NSW.

Tel. 724 5408. Veikia visas 24 valandas per parą.